

koribb), melyen az építkezés megvalósul terheli harmadik személy joga például zálogjog. A Kúria a közelmúltban meghozott két határozatában (Pfv.I.21.792/2017/14. és Pfv.I.22.661/2017/11.) is érintette ezt a kérdést, és arra a következtetésre jutott, hogy (az egyik ügyben) a ráépítés, (a másik ügyben) a hozzáépítés következtében az ingatlanon az építkezést megelőzően fennállt jogok (zálogjog, végrehajtási jog) nem szűnnek meg. E jogok elvesztésének a kimondását – függetlenül attól, hogy a tulajdonjog megszerzése ebben a körben eredeti vagy származékos szerzőmódnak minősül-e – semmi

sem indokolja. E jogok jogosultjaival szemben ugyanis sem a meglévő ingatlan tulajdonosa, sem pedig az építkező nem rendelkezik védelemben részesítendő érdekel. Az sem volna indokolt ugyanakkor, hogy e terhek az egész tulajdont terheljék, mert ezzel a szabályozás új kötelezetre terjesztené ki ezeket.

Következtetésként levonható tehát: az eredeti szerzőmód elve érvényesül is és egyben fel is lazul annak érdekében, hogy a korlátolt dologi jog (zálogjog) jogosultjának joga ne vagy ne elfogadhatatlan mértékben csorbuljon az eredeti jogszerzés következtében.

SZEKERES DIÁNA

A SPORT ÁLLANDÓ VÁLASZTOTTBÍRÓSÁG ÚJ ELJÁRÁSI SZABÁLYZATÁRÓL

I. BEVEZETÉS

A választottbíráskodás nemzetközi kereskedelmi típusú ügyeknél, államok közötti nézeteltérések során, üzleti viták megoldása körében alkalmazott eljárási módszer, amely történetileg a kereskedelembe jött létre: nemzetközileg, valamint az államok belső jogában is egyaránt. A kereskedelmi jogviszonyok sajátosságait modellezik a modern választottbírási törvények. A legújabb jogfejlődés eredményeként – a magánautonómia növekedésével – a választottbíráskodás egyre inkább teret hódít az ún. nonprofit világban is. Jó példa erre, hogy az új magyar Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2014-től általános jelleggel vezette be az egyesületi választottbíráskodást (Ptk. 3:87. §).

A normál polgári bírósági utat törvényi felhatalmazás alapján helyettesítő választottbíráskodást sportban 2002-ben már a magyar sporttörvény (a sportról szóló 2004. évi I. törvény, Sporttörvény) kodifikálta a Sport Állandó Választottbíráskodás felállításával.

A Sporttörvény 47. §-a értelmében a Sport Állandó Választottbíráskodás a Magyar Olimpiai Bizottság (MOB), mint köztestület keretében működik. Mindazonáltal kiemelendő, hogy a nemzetközi sportválasztottbíráskodás megelőzte a nemzeti belső sportválasztottbíráskodás létrejöttét, hiszen a CAS-t, azaz a nemzetközi – választottbíráskodási jelleggel működő – döntőbizottságot 1981-ben hozta létre a Nemzetközi Olimpiai Bizottság. A sportválasztottbíráskodás a *fair play* jegyében évszázadok óta működő becsületbíráskodás hagyományaira épít a sportban, annak legfejlettebb formájának tekinthető. A sportválasztottbíráskodásba beépül szervesen a közvetítői eljárás, azaz a mediáció is.

A sportjogi választottbíráskodás az önszabályozás kontra állami szabályozás józan kompromisszumaként úgy jelent meg, mint egy belső és külső elemeket is felvonultató jogvita rendezési mód, amely a jogállami elvek sportban történő érvényesülését úgy biztosítja, hogy

közben kötődik a sport intézményes önszabályozó rendjéhez is. A Sporttörvény a sportszféra sajátos vitarendezési mechanizmusát a rendes bírósághoz fordulás jogával párhuzamosan akár opcionálisan is igénybe vehető Sport Állandó Választottbíráskodással ismeri el.

A jog nem képes a sport minden gazdasági-mentális problémáját megoldani, viszont arra képes, hogy a sport számára megfelelő intézményes keretrendszert teremtsen; a sporttevékenységet úgynevezett állami „játékszabályokkal” veszi körbe. Az állami jogi szabályozás azon alapszabályi-versenyszabályzati rendelkezések mellett csak kiegészítő jelleggel bírhat, amelyekkel a civiljogi sportszervezetek-sportszövetségek bírnak, így ténylegesen a sportolók-sportegyesületi tagok-sportvállalkozási tulajdonosok-sportszövetségi tagok jogügyleti akaratát a sport szabályozásának lényege.

A 2017. évi LX. törvény, azaz az új magyar választottbíráskodási törvény (Vbt.) 2018. január 1-jén lépett hatályba, amelynek első része a valamennyi választottbíráskodási eljárásra vonatkozó közös szabályokat állapítja meg, majd a kereskedelmi választottbíráskodást, kiemelten pedig a Magyar Kereskedelmi- és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíráskodás szervezetét és működését szabályozza. Az Állandó Választottbíráskodásra vonatkozó rész a sportválasztottbíráskodásra nem vonatkozik, mivel a Vbt. 59. § (2) bekezdése alapján a Sporttörvényben meghatározott szabályok szerint működik a Sport Állandó Választottbíráskodás. Mivel a Sport Állandó Választottbíráskodás is kikerült a Vbt. hivatkozott 59. § (2) bekezdése értelmében a kereskedelmi választottbíráskodás köréből, így alapvetően nem kereskedelmi jogvitákban kerül sor e jogviták során, azonban a sportszövetségek és tagjaik között, így a szponzorálás-reklámozás körében előfordulnak kereskedelmi jogviták is. A felek választhatnak, véleményünk szerint ilyen esetben a kereskedelmi, illetve a Sport Állandó Választottbíráskodás között, azonban abban az esetben, amikor a Sporttörvény alapján sportfegyelmi-indulási

jog kapcsán egyoldalúan a választottbíróshoz lehet fordulni, az Állandó Választottbíróóság igénybevétele nem lehetséges.

Mivel azonban a sportválasztottbíráskodásra is irányadó a Vbt. első része, a korábbi 2012-es eljárási szabályzat helyett a Sport Állandó Választottbíróóság 2019-ben új eljárási szabályzatot (Magyar Olimpiai Bizottság keretén belül működő Sport Állandó Választottbíróóság új Eljárási Szabályzata, a továbbiakban: Új ESZ) alkotott, a Magyar Olimpiai Bizottság Elnöksége 2019. május 8-i ülésén hagyta jóvá a Sport Állandó Választottbíróóság Új ESZ-ének tervezetét, amely 2019. június 18-án hatályba lépett azzal, hogy az Új ESZ-t kell alkalmazni a 2019. június 1-je (Új ESZ 49. §) után indult ügyekben. (A kereskedelmi Állandó Választottbíróóságra vonatkozó szabályozásától eltér ezen szabályzatelfogadási mód, mivel ott az eljárási szabályzatot a választottbíróóság elnöksége fogadja el kamarai jóváhagyás nélkül.) Az ESZ-nek a MOB elnökségének (a Sporttörvény alapján azonban csak az elnökének) 18 nappal jóváhagyása előtti alkalmazása – bár a Sport Állandó Választottbíróóság testülete a szabályzatot májusban elfogadta – elméleti szempontból akár vitatható is lehet, mivel bevezetése visszaható hatályú, az ESZ nyilvánosságra hozatala előtti bevezetést jelent. A Sport Állandó Választottbíróóság nem önálló jogi személy, a MOB keretén belül működik, a MOB maga pedig közttestület, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Ákr.) 4. § 1/d) pontja és 136. §-a alapján a sportválasztottbíróóság eljárási szabályzata közigazgatási bíróság előtt megtámadható lehet. A Sport Állandó Választottbíróóság nem rendelkezik külön ügyrenddel, a szervezeti szabályokat is az eljárási szabályzat foglalja magában.

A Sport Állandó Választottbíróóság szervezete a kereskedelmi Állandó Választottbíróóságétól alapvető eltéréseket mutat. A Sporttörvény értelmében a Sport Állandó Választottbíróóságnak elnöke és az elnökkel együtt a MOB elnöksége által legalább tizenöt, négy évre megválasztott tagja van. A Sport Állandó Választottbíróóság elnökének, illetve tagjainak rendelkeznie kell jogi szakvizsgával, valamint legalább öt év joggyakorlattal, továbbá a sport területén megfelelő tapasztalatokkal is. A sportválasztottbíróókra is irányadóak Vbt. 12. § (7) bekezdésében megállapított követelmények. Azaz ezen rendelkezés alapján nem töltheti be a választottbírói tisztséget azon személy, aki nem töltötte be a huszonegyedik életévét, jogerős bírói ítélet a közügyektől eltiltott, jogerősen szabadságvesztésre ítélt a bíróság, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól nem mentesül, cselekvőképességet érintő gondnokság vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt áll, egyetemi jogi végzettséghez kötött foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll, vagy a bíróság jogerősen próbára bocsátást alkalmazott vele szemben, a próbaidő ideje alatt, vagy korábban közvetítőként, a felek egyikének képviselőjeként vagy szakértőként vett részt a felek választottbíróóság elé utalt vagy azzal összefüggő jogvitájában.

A választottbíróók képezik a Választottbíróósági Testületet, amelyet a Sport Állandó Választottbíróóság elnöke vezet. Az elnök a Sport Állandó Választottbíróóság törvényes képviselője, aki az Új ESZ 5. §-a alapján igen szé-

les perelőkészítő feladatkörrel is rendelkezik, hiszen perdöntő végzéseket hozhat. A Sport Állandó Választottbíróóság elnökének, a Választottbírói Testületnek, valamint az egyes ügyekben eljáró választottbírók tevékenységét a MOB szervezeten belül elkülönített Titkárság támasztja alá adminisztratív szempontból. A MOB fedezi egyúttal a Sport Állandó Választottbíróóság működési költségeit is.

Főszabályként egyszerű többségi szavazással hozza a Sport Állandó Választottbírói Testület a döntését. Az eljárás irataihoz csatolni kell lezárt borítékban kisebbségi véleményt fenntartó választottbíró írásos különvéleményét. Az eljáró felek a különvéleményről nem tájékoztathatók, az kizárólag a Sport Állandó Választottbíróóság elnökének engedélyével ismerhető csak meg (Új ESZ 35. §). A kereskedelmi típusú választottbíróshoz hasonlóan a Választottbírói Testület ajánlásokat is megállapíthat a választottbíróóság eljárásra vonatkozóan.

A Sporttörvény taxatív felsorolásban határozza meg a Sport Állandó Választottbíróóság hatáskörét, valamint az Sporttörvény 47. § (8) bekezdése értelmében ezen ügyekben kizárólag választottbírói kikötés alapján a Sport Állandó Választottbíróósághoz lehet fordulni. Ebből adódóan a sport körében nem kerülhet sor eseti (ad hoc) választottbíróóság igénybevételére.

További sajátossága az eljárásnak, hogy amíg a kereskedelmi Állandó Választottbíróósága rendelkezik ajánlott választottbírói listával, valamint a felek kívülről is választhatnak olyan választottbírókat, aki a Vbt. 12. § (7) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelel, addig a felek által a Sport Állandó Választottbíróóságon csak a MOB által választott választottbírók választhatók. A Választottbírói Testület tagjaira vonatkoznak a választottbírókkal szemben támasztott a fentiekben már kifejtett követelmények, amelyeket a Sporttörvényben foglalt szabályozáson túl az Új ESZ is tartalmaz.

Az egész magyar sportra vonatkozóan kiterjed függetlenül attól a Sport Állandó Választottbíróóság hatásköre, hogy a Sport Állandó Választottbíróóság a MOB keretén belül működik, így a fogyatékkal élők sportjában, a nem olimpiai világsportban, a szabadidő-, illetve a diák- (hallgatói) sportban egyaránt választható a Sporttörvény. 47. §-ában fennálló körülmények fennállása esetén.

II. A SPORT ÁLLANDÓ VÁLASZTOTTBÍRÓSÁG HATÁSKÖRÉRŐL

Alapvetően két részből áll a Sport Állandó Választottbíróóság hatásköre: egyrésztől ún. alávétéses ügyek köréből, amelyek a hagyományos választottbíráskodásnak megfelelő, a felek választottbírói kikötése alapján a választottbíróóság elé kerülő ügyeket foglalják magukban; másrésztől pedig az egyoldalúan a választottbírói szerződés nélkül a választottbíróóság elé vihető ügyekre.

A Sporttörvény kifejezetten felsorolja négy ügycsoportban az alá tartozó ügyeket. Ez az ún. kereskedelmi típusú választottbíráskodás sajátos szabályozási jellel ellentétes szabályozási mód, hiszen arra vonatkozva a Vbt. azt határozza meg, hogy a választottbíróóság elé milyen ügyek nem vihetőek, nem pedig azt hatá-

rozza meg, hogy a választottbíróóság milyen ügyeket tárgyalhat. Választottbíróósági eljárásra nem kerülhet sor példának okáért munkajogi, valamint fogyasztóvédelmi ügyek esetében.

A Vbt. 1. § (3) bekezdése alapján a sportválasztottbíráskodásra is irányadó, hogy nem tárgyalhatja a Sport Állandó Választottbíróóság a hivatásos sportolók munkaviszonyával összefüggő ügyeket. Amennyiben a sportszövetség, illetve sportegyesület alapszabályban a közte és a tagok közti vitában a választottbíróósági utat előírja, annyiban az Új ESZ értelmében a külön választottbíróósági szerződés ezen jogi aktust pótolja. A sportszövetség, illetve sportegyesület tagjainak egymás közötti jogvitájában a választottbíróósági kikötés szükségszerű lehet.

Az egyoldalúan a választottbíróósági szerződés nélkül a választottbíróóság elé vihető ügyek esetében a Sporttörvény három esetsoportot sorol fel. Az egyoldalú keresetindítás, mint lehetőség a kereskedelmi választottbíráskodáshoz képest a sportválasztottbíráskodás során alapvető különbség.

További érdekesség, hogy a Sporttörvény 47. § (8) bekezdése szerint a „nemzetközi minősítésű sportolóval” szembeni doppingfegyelmi eljárásban hozott belső sportszövetségi döntés a nemzetközi sport választottbíróóságnál (CAS) támadható meg. A nemzetközi minősítésű sportoló meghatározását a Sporttörvény 77. § y) pontjában határozza meg a jogalkotó. A Nemzetközi Doppingellenes Ügynökség (WADA) igényeinek megfelelő törvényi rendelkezés azt is jelenti egyúttal, hogy a magyar állam lemond nemcsak az állami bírósági útról, és a belső nemzeti választottbíráskodásról is, hiszen közvetlenül a svájci Lausanne székhelyű *Court of Arbitration for Sport*, mint nemzetközi bírói fórum (CAS) elé utalja a válogatott sportolóinak doppingfegyelmi eljárásban hozott határozatokkal szembeni keresetét.

Az alávetéses, azaz a választottbíróósági megállapodás alapján választottbíróóság elé vihető ügyek négy félek lehetnek.

Egyrészről a sportszövetségek és tagjai közti, illetve a sportszövetség tagjainak sportszövetségi tagságukhoz kötődő egymás közti ügyei, amennyiben a jogvita a sporttal kapcsolatos, azzal összefüggő. Ilyen jogvita támadhat példának okáért abban az esetben, ha a tag megtámadja a sportszövetség valamely szervének határozatát a nyitva álló jogvesztő határidőn belül, vagy amennyiben például a szponzorálási szerződéseik ütközése miatt a sportszövetség és a sportszövetségi tag sportszervezet között jogvita támad. Ez a rendelkezés nemcsak az országos sportági szakszövetségekre, illetve sportági szövetségekre terjed ki, hanem valamennyi sportszövetségre vonatkozik.

Másrészről a sportszövetségek és a sportolók (sportszakemberek) közti sporttal kapcsolatos jogviták köre tartozik ide. Az ilyen jellegű ügyek főként a válogatott keretek tagjai, illetve edzői tekintetében merülhetnek fel, hiszen sportszervezetnek a sportszövetségek minősülnek a válogatottak esetén, a Sporttörvény alapján;

Harmadrészről a sportszervezetek (így a sportegyesületek, sportvállalkozások) és a sportolók (sportszakemberek) közötti sporttal kapcsolatos jogviták érten-

dők e körbe. Azonban, csak abban az esetben kerülhet sor a Vbt. általános szabályai szerint a választottbíróósági eljárásra, amennyiben a felek az eljárás tárgyáról szabadon rendelkezhetnek és helye van polgári bírósági eljárásnak. Ezek a feltételek a sportegyesületek és tagjai, illetve a sportegyesületek (kivételesen sportvállalkozások, utánpótlás-fejlesztő alapítványok) és az ún. szerződéses sportolók között állnak fenn. Nem vihető azonban választottbíróóság elé a sportvállalkozásokkal (kft., rt.) munkajogviszonyban álló hivatásos sportolók sportszervezetükkel fennálló jogvitája, mivel a törvény erejénél fogva a munkajogi jogvitákban csak állami munkaügyi bíróságok járhatnak el.

Negyedrészről a MOB, valamint tagjai közötti, sporttal kapcsolatos jogviták. A Sporttörvény a sportköztestületek közül kizárólag a MOB-ról beszél, így a másik három sportköztestület és tagjai közti jogviták (pl. a nem olimpiai sportágakat tömörítő versenysportszövetségnél) kimaradnak a sportválasztottbíráskodás Sporttörvény által meghatározott köréből. Érdemes lehet akár a másik három köztestületre is a jelenleg csak a MOB-ra vonatkozó szabályt kiterjeszteni.

A választottbíróósági kikötés, azaz a felek kölcsönös alávetési nyilatkozata alapján a Sport Állandó Választottbíróóság elé kerülő ügyekben a fórum a Vbt. szabályai alapján, a Sporttörvényben megállapított kivételekkel jár el, de a Vbt. 59–63. §-ába foglalt, kifejezetten a kereskedelmi választottbíróóságra megállapított rendelkezéseit nem alkalmazza.

Egyoldalúan a Sport Állandó Választottbíróóság elé viendő ügycsoportok közé a következők tartoznak:

Egyrészről a sportolók igazolási, átigazolási, az ezzel kapcsolatos versenyengedély kiadási és visszavonási ügyeiben az érintett sportoló, illetve sportszervezet a sportszövetségben lefolytatott kétfokozatú eljárás lefolytatása után a sportszövetséggel szemben 30 napos jogvesztő határidővel fordulhat a Sport Állandó Választottbíróósághoz. A Sporttörvény szövege ide sorolja a sportszakembert is, aki viszont nem rendelkezhet igazolási-átigazolási üggyel.

Másrészről a másodfokú fegyelmi határozat, kizárólag a Sporttörvény 14. §-ában felsorolt súlyosabb fegyelmi büntetéseket tartalmazó sportszövetségi határozatokkal szemben (így például megrovásnál nem). Ezen fegyelmi büntetések a Sporttörvény szerint a sportoló, vagy sportszakember esetében a pénzbüntetés, valamint versenyeken, vagy edzésen való részvételtől való eltiltás, illetve átigazolásból való kizárás lehetnek. Sportszervezet esetén ezek a fegyelmi büntetések ugyancsak a pénzbüntetés, a versenyrendszerből való kizárás, nemzetközi versenyeken való részvételtől eltiltás, a pályaválasztási jog megvonása, zártkapus mérkőzésrendezés elrendelése, valamint a sportszövetség által adható juttatások csökkentése vagy megvonása lehetnek. Az ilyen fegyelmi büntetéssel sújtott sportoló, sportszakember, illetve sportszervezet egyoldalúan nyújthat be 30 napos jogvesztő határidőn belül a Sport Állandó Választottbíróósághoz keresetét.

Harmadrészről, amennyiben a sportszövetség valamely sportszervezettől a bajnokságban, vagy versenyrendszerben való indulási jogot megtagadja, a sportszer-

vezet a határozat kézbesítésétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül megtámadhatja a sportszövetség határozatát a Sport Állandó Választottbíróságnál.

A fenti három esetben az állami bírói út, vagy a választottbírósági eljárás között az érintett, azaz a felperes választhat. Az egyoldalúan választottbíróság elé vitt ügyekben az általános választottbírósági szabályok jó része nem alkalmazható, hiszen egyezsége példáulnak okáért ilyen ügyekben is törekedni kell.

III. A SPORTVÁLASZTOTTBÍRÁSKODÁS MENETE

A Sporttörvény magára a választottbírósági eljárásra mind az alávétéses ügyekben, mind pedig az egyoldalúan kezdeményezett ügyekben gyorsított eljárást ír elő a választottbírósági szerződés alapján folyó ügyeknél gyorsabban. Az eljárás menetét az Új ESZ szabályozza.

1. A sportválasztottbírászkodás alapelvei

A pártatlanság elve (Új ESZ 12. § 1. pont) szerint a választottbíróságnak az egyenlő elbánást, valamint azt a követelményt is tiszteletben kell tartania, hogy a felek ügyeiket előadhassák, ez pedig szóban, vagy írásban történhet. A felek számára továbbá lehetőség nyílik arra, is hogy megismerjék az eljárással összefüggő valamennyi anyagot, beadványt, bizonyítékot és az eljárási cselekményeket. Amennyiben a választottbíróság felismeri azt, hogy az érintett személy a per elhúzódsára irányuló perbeli cselekményeket hajt végre vagy rosszhiszemű az eljárása, illetve tiszteletlen magatartást tanúsít a másik féllel szemben, akkor a cselekmény abbahagyására is fel kell, hogy hívja a figyelmet. Az eredménytelen felhívás következményeként az eljáró fél jelentős összegű (akár az egyesbírói honorárium összegéig terjedő) rendbírsággal is sújtható.

Az egyenlő elbánás elve (Új ESZ 12. §, Vbt. 29. §) szerint a választottbírósági eljárás során törekedni kell a felek közötti jogvita egyezséggel történő rendezésére. A választottbíróságnak az egyenlő elbánás elvét, valamint azt a követelményt is tiszteletben kell tartania, hogy a felek ügyeiket előadhassák, ez történhet szóban, vagy írásban. A felek számára lehetőség nyílik továbbá arra, hogy az eljárással összefüggő valamennyi anyagot, beadványt, bizonyítékot és az eljárási cselekményeket megismerje. Amennyiben a választottbíróság felismeri, hogy az érintett személy a per elhúzódsára irányuló perbeli cselekményeket hajt végre, vagy az eljárása rosszhiszemű, vagy pedig a másik féllel szemben tiszteletlen magatartást tanúsít, fel kell, hogy hívja a figyelmet ezen körülményre. Az eredménytelen felhívás következményeként az eljáró fél akár az egyesbírói honorárium összegéig terjedő rendbírsággal is sújtható.

A nyilvánosság kizárásának elve (Új ESZ 12. § 5–7. pont) szerint az eljárás nem nyilvános alapesetben, amely szabálytól, csak a felek közös egyetértésével lehet eltérni. Így az adott ügyről, a felek személyéről és a meghozott határozatokról sem lehet harmadik személy részére felvilágosítást adni. A meghozott határozat, valamint annak az indokolása: írott vagy elektronikus

eszközök felhasználásával jogeseti gyűjteményben is csak a felek személyes adatainak előzetes anonimizálásával hozható nyilvánosságra.

A méltányosság elvének érvényesülése (Új ESZ 13. § 3. pont) alapján, amennyiben az adott tényállásra vonatkozó anyagi jogi szabály hiányos, így sem a szabályzatban, sem pedig a háttér joganyagban nem található meg konkrét rendelkezés, úgy a bíróság az ügyet legjobban belátása szerint ítéli meg, illetve a felek egyező kérelmére a méltányosság elve alapján dönti el a vitát.

A felek közös megállapodása (Új ESZ 13. § 4. pont) szerint, amennyiben az eljárási cselekményekre vonatkozóan sem a Vbt.-ben, sem pedig a szabályzatban nem található rendelkezés, akkor az eljárási szabályrendszer a felek közös megállapodással határozhatják meg. Amennyiben a felek közös megállapodása nem jön létre, abban az esetben maga a választottbíróság határozza meg azt.

A tisztességes eljárás elve (Új ESZ 14. § 4. pont) alapján a fél keresetét, védekezését, előadását módosíthatja és kiegészítheti, de mindezt a tisztességes eljárás keretei között teheti meg, feltéve, hogy nem fog bekövetkezni az eljárás megengedhetetlen elhúzódsása ezáltal.

2. Az alkalmazandó anyagi jog (Vbt. 41. §, Új ESZ 13. §)

Az eljárásban a magyar anyagi jogot, vagy a felek által kikötött jogot kell alkalmazni. Amennyiben az eljárás jellegével összefügg, akkor a sportági szakszövetségek és más sportszövetségek által kiadott szabályzatok, továbbá a nemzetközi sportági szervezeteknek szabályzatában foglalt rendelkezések is alkalmazhatók a választottbíróság által.

3. Az eljárás megindítása

Amennyiben a felperes keresete nem felel meg az eljárási szabályzatban foglalt követelményrendszernek, vagy nem fizette meg előzetesen az eljárás költségét, akkor a felet a választottbíróság elnöke határidő tűzésével hiánypótlásra hívja fel. Amennyiben a hiánypótlásra nem kerül sor, az eljárás megszűnik végzéssel (Új ESZ 14. § 1. pont).

Az elnök 8 napon belül a keresetlevél kézhezvételétől fogva kiértésíti az eljárás megindulásáról az alperest. Megküldi részére a keresetlevelet és annak mellékleteit, valamint a választottbírói névsort annak érdekében, hogy haladéktalanul – de legfeljebb 15 napon belül – jelölje meg, melyik választottbíróat kívánja igénybe venni és nyújtsa be ellenkérelmét (válasziratot). Felhívja továbbá arra is, hogy ha nem jelöl választottbíróat, úgy ez ellenkérelem hiányában is hozzájárulásnak minősül ahhoz, hogy helyette a választottbíró elnök jelölje ki az öt megillető választottbíróat (Új ESZ 14. § 2. pont).

A válaszirat beküldésére nyitva álló határidő meghosszabbítható az alperes kérelmére, a felperes egyidejű értesítése mellett. Amennyiben azonban a meghosszabbított határidőben sem kerül előterjesztésre a válaszirat, akkor az eljáró tanács a rendelkezésre álló okiratok alapján hozza meg határozatát (Új ESZ 14. § 3. pont).

A felek személyesen, vagy szabályszerű meghatalmazással képviselőik útján vehetnek részt az eljárásban (Új ESZ 15. § 1–2. pont).

4. Az eljáró tanács megalakítása (Új ESZ 16. §)

Amennyiben a fél nem jelöl választottbírót, vagy olyan kérelemre induló ügyben kerül sor az eljárásra, amelynek értelmében alávetési szerződés nélkül is sor kerülhet az eljárás lefolytatására; az egyesbírót vagy az eljáró tanácsot a választottbíróság elnöke jelöli ki a kérelem beérkezésétől számított nyolc napon belül. Az értesítéstől számított nyolc napon belül a jelölt választottbírók külön okirat útján elfogadó nyilatkozatot tesznek. Amennyiben a jelölt nem fogadja el a jelölést, a feleknek új választottbírót kell jelölni, vagy erre irányuló kifejezett kérelem esetén a választottbíróság elnöke dönt az új választottbíró személyéről.

Amennyiben egyesbírói eljárásban állapotok meg a választottbírósági eljárásban a felek, akkor az egyesbírók közösen jelölik. Az alperesnek az egyesbírói kikötés ellenére lehetősége van a Tanács eljárását úgy igényelni, hogy annak további díját ő előlegezi meg. Az eljáró tanács megalakulásáról és annak pontos összetételéről a feleket a választottbíróság elnöke haladéktalanul kiértesíti. Az eljárás lefolytatásához szükséges intézkedéseket a megalakulásától fogva az eljáró tanács elnöke teszi meg.

5. Az eljárás időtartama (Új ESZ 17. §)

A tanács, illetve egyesbíró megválasztásától számított 30 napon belül a választottbírósági kikötés alapján folyó ügyekben tárgyalást kell tartani és a tárgyalás befejezésekor rögtön vagy pedig annak befejezéséről számított 15 napon belül kell döntést hozni. Bármely fél különösen indokolt kérésére vagy pedig a felek közös akarat-elhatározása alapján az eljárást el lehet halasztani; lehet szüneteltetni (maximum három hónap időtartamban); az eljárás felfüggeszthető egy alkalommal; valamint indokolt esetben az eljárási határidő 30 nappal meghosszabbítható.

Amennyiben ezen utolsó eset áll fenn, akkor a folytatólagos tárgyalás befejezésekor vagy azoktól számított 15 napon belül kell érdemi határozatot hozni.

Amikor választottbírósági szerződés hiányában lehet megindítani az eljárást, akkor az eljáró tanács vagy egyesbíró kijelölésétől számított 15 napon belül kell a tárgyalást megtartani.

Ebben az esetben a tárgyalás befejezésekor, vagy az attól számított 15 napon belül a sportszövetség vagy a sportszervezet határozatát a sportválasztottbíróság vagy helyben hagyja a kérelem elutasítása mellett; vagy megváltoztatja; vagy új eljárásra utasítás vagy új eljárásra utasítás nélkül helyezi hatályon kívül.

6. Keresetlevél – válaszirat (Új ESZ 18. §)

A keresetlevél kötelező tartalmi elemei a felek neve és elérhetősége (cím); a választottbírósági szerződés vagy hatáskör kikötését igazoló adatok, nyilatkozatok; a felperes kereseti kérelme (a petíció); a kereset jogalapja

és azon tények kifejtése, amelyekre a felperes követelését alapítja, valamint a bizonyítékokra történő hivatkozás; a perérték (pertárgyérték) és az annak alapjául szolgáló tények és okiratok köre; a felperes által megjelölt választottbíró személye, valamint annak rögzítése, hogy kijelölést kér; a keresetlevélhez mellékelte iratok felsorolása; a választottbírósági eljárás illetékének és díjának megfizetését igazoló okirat; a felperesnek (meghatalmazással igazolt képviselőjének) aláírása; a felperes vagy a meghatalmazással igazolt képviselője elektronikus levelezési címe; valamint a felperes nyilatkozata, hogy az elektronikus levelezési címre történő kézbesítéséhez hozzájárult-e.

Az alperesi válasziratban valamennyi részre ki kell térni, amelyet a keresetlevél tartalmazott és mellékelni kell a bizonyítékokat, az iratokat, amelyekre a védekezés alapítható, valamint le kell szögezni az alperesi érdemi álláspontot. Az alperesnek meg kell adnia továbbá saját és képviselője elektronikus levelezési címét, és nyilatkoznia kell arról, hogy az arra történő kézbesítéshez hozzájárul-e.

A választottbíróság elnöke megvizsgálja a keresetlevelet alaki és tartalmi szempontból és megállapítja, hogy kell-e hiánypótlás, ha ez szükséges, úgy a hiánypótlást elrendeli. A tanács az eljárás bármely szakaszában dönthet úgy, hogy további írásbeli előkészítést, illetve okirati bizonyítékok becsatolását kéri. A feleknek a beadványokat annyi példányban kell benyújtani minden melléklettel egyetemben, hogy abból minden fél, így a beavatkozó is egy-egy példányt tudjon kapni.

7. Értesítés, idézés, kézbesítés, ideiglenes intézkedések (Új ESZ 19–21. §)

A keresetlevél, illetve a válaszirat beérkezéséről a feleket a választottbíróság értesíti. Az értesítő tartalmazza a tárgyalás tartásának időpontját és helyszínét, valamint az egyéb lényeges körülményeket. Olyan időpontban kell megtörténnie az értesítésnek, hogy legalább nyolc nap álljon a felek rendelkezésére. Ettől a szabálytól előzetes egyeztetés alapján csak a választottbíróság előzetes hozzájárulásával lehet eltérni. Amennyiben a fél meghatalmazottal rendelkezik, akkor helyette neki a kell kézbesíteni az iratokat. Ha pedig személyes meghallgatásra szükséges idézni a felet, akkor személyre szólóan kell megtenni az értesítést. Főszabályként postai szolgáltató útján kell az iratokat kézbesíteni, hivatalos iratként, de az értesítések történhetnek a felek beleegyezésével e-mail útján is. Az eljárást lezáró érdemi határozat, illetve a permegszüntető végzést mindenképp tértivevényes postai kézbesítéssel kell közölni.

Amennyiben eltérően nem állapodnak meg a felek, akkor bármely írásbeli közlés azon a napon válik kézbesítetté, amikor a címzettnek személyesen átadásra került, illetve azt a fél vagy beavatkozó székhelyére, telephelyére, magánszemély esetében pedig a lakóhelyére postai úton kézbesítették.

A fél kérelmére az ellenérdekű fél ideiglenes intézkedésként végzésben utasítható arra, hogy olyan intézkedést tegyen a jogvitával összefüggésben, amely a jogérvényesítés érdekében szükséges. Emellett a válasz-

tottbírótság bármely felet biztosítékadásra utasíthatja. Addig marad hatályban az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozat (amelynek megtételére az eljáró tanácselnök jogosult), amíg az újabb határozattal nem kerül hatályon kívül helyezésre, vagy nem kerül sor újabb határozat hozatalára. A jogosultat a törvényben biztosított jogsegély igénybevételének lehetőségére is fel lehet hívni az ideiglenes intézkedés végrehajtásának elmaradása esetén.

8. Perérték (Új ESZ 23. §)

A perérték főszabálya szerint az alábbiakban határozható meg: pénzkövetelés iránti keresetknél mértéke a követelt összeg; a megállapítás iránti keresetknél a perérték mértéke az adott jogviszony tárgyának értékével megegyező összeg, amelyet a folyamatos jogviszonyokra való tekintettel a teljes időtartamra figyelemmel kell megállapítani.

A kereset benyújtásakor fennálló érték figyelembevételével kell a perértéket meghatározni. Amennyiben a kereset több követelést is tartalmaz, a perértéket valamennyi követelés együttes értéke határozza meg. Ha a perérték a felperes keresetében nem került feltüntetésre, vagy azt helytelenül jelölte meg, akkor a hiányosság megfelelő határidőben szükséges pótlására a felperest végzésben szólítja fel a választottbírótság elnöke. Ha ezen mulasztás a meghatározott határidőben nem kerül pótlásra, akkor a pertárgy értéke a választottbírótság elnökének végzésében kerül megállapításra. Ezzel egyetemben a felperes felszólításra kerül, hogy az így megállapított perérték alapján előlegezze meg a választottbíróstági eljárás díját. Ha ez nem történik meg, az eljárást a választottbírótság megszünteti.

9. Szóbeli tárgyalás (Új ESZ 24–30. §)

A kereset elbírálására általában tárgyalás alapján kerül sor. A választottbírótság köteles a feleket meghallgatni, amennyiben a felek eltérően nem állapodtak volna meg, és arra is lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy előterjeszthessék beadványaikat. A tárgyaláson a felek és képviselőik jelenhetnek meg és kizárólag a beleegyezésükkel lehetnek jelen olyan személyek, akik nem minősülnek a peres feleknek, vagy képviselőiknek. A tárgyalásról 8 nappal előbb ki kell értesíteni a feleket (ez a szabály egyébként minden olyan eljárási cselekményre is irányadó, amely az adott eljárás tárgyát képezi). Abban az esetben, ha bármelyik fél nem jelenne meg a választottbíróstági tárgyaláson, vagy álláspontját, bizonyítékait nem terjesztené elő, akkor az eljárás folytatódik és a rendelkezésre álló adatok alapján kerül sor határozathozatalra.

A perbe történő beavatkozás olyan személytől történhet, akinek jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy az eljárás miként dőljön el. Ezen személy az azonos érdekelttségű fél pernyertességének előmozdítása végett avatkozik be az eljárásba és e kérelmet a tárgyalás határnapja előtt legalább nyolc nappal benyújtja a választottbíróstághoz. A beavatkozás megengedhetőségéről végzés születik, amely döntés során figyelembe veszik a peres felek üzle-

ti titoktartási érdekét is. A választottbíróstág a beavatkozást csak akkor teheti lehetővé, amennyiben az ellen egyik fél sem nyújtott be tiltakozást.

Legkésőbb a kereset tárgyában megtartott tárgyalás berekesztéséig terjesztheti elő viszontkeresetét az alperes, feltéve, hogy a választottbíróstág rendelkezik a viszontkereset elbírálására hatáskörrel. Beszámítási kifogást is jogosult az alperes – akár a védekező iratában, akár később, a kereset tárgyában megtartott tárgyalás berekesztéséig – előterjeszteni a felperessel szembeni lejárt és egynemű követelés tekintetében, amennyiben a választottbíróstág rendelkezik ezen igények elbírálására hatáskörrel. Amennyiben a fenti két igény (a viszontkereset és a beszámítási kifogás) indokolatlanul késedelmes előterjesztése miatt a választottbíróstági eljárás elhúzódna, ezek tárgyalását megtagadhatja a választottbíróstág, illetve az alperest kötelezheti arra, hogy térítse meg az eljárás elhúzódásával kapcsolatban felmerült többletköltségeket.

Szükség szerint a felek kérelmére vagy hivatalból végzéssel kerülhet sor a tárgyalás elhalasztására, azaz, hogy az új időpontot a választottbíróstág jogosult meghatározni. Legfeljebb három hónapra lehet az eljárás szünetelését elrendelni a felek közösen előterjesztett kérelmére, azon figyelmeztetéssel, hogy bármelyik fél kérheti három hónapon belül is az eljárás folytatását. Ha a felek a megjelölt határidőn belül nem kérik az eljárás folytatását, a választottbíróstág végzéssel megszünteti az eljárást és egyben a költségek viseléséről is rendelkezik. Amennyiben a választottbíróstág szükségesnek tartja előkérdés tisztázását, amelynek eldöntése más bíróság, vagy hatóság hatáskörébe tartozik, amelynek eredménye a választottbíróstági ügyre kihatással lehet, egy alkalommal felfüggesztheti az eljárást, amennyiben azt szükségesnek tartja. Ennek elrendelése végzésben történik és az előkérdésben hozott eljárás jogerős befejezéséig áll fenn.

A tárgyalás berekesztése előtt, de a bizonyítási eljárás befejezése utána feleknek lehetőséget kell adni arra, hogy jogi álláspontjukat összefoglalják. Amennyiben nincsen más előadnivaló, vagy már előterjesztették az összefoglaló álláspontjukat, a tárgyalást a választottbíróstág befejezettnek nyilvánítja és berekeszti. Amennyiben később felmerül az ügy érdemi elbírálására kihatással bíró tény, úgy a felek kérésére vagy a választottbíróstág döntése alapján a tárgyalást újból meg lehet nyitni a határozat meghozatala előtt.

10. Az eljárás befejezése, a választottbíróstág döntései (Új ESZ 32–40. §)

A választottbíróstág eljárása ítélettel vagy végzéssel zárul. Abban az esetben hoz ítéletet a választottbíróstág, ha a jogvita eldöntésére érdemben kerül sor, vagy ítéletbe foglalja a felek egyezségét. Az eljárás befejezését megelőzően közbenső ítélet vagy részítélet is hozható. A választottbíróstág az eljárási befejező határozatban rendelkezik költségek viseléséről, felek közti elosztásáról.

Az egyoldalúan a választottbíróstághoz került ügyekben a választottbíróstág ítéletben a felülvizsgálni kért határozatot helybenhagyhatja, megváltoztathatja, vagy

hatályon kívül helyezheti. A választottbíróóság a megváltoztatás jogával akkor élhet, amennyiben rendelkezésére áll elegendő bizonyíték és nagyobb érdek fűződik a jogvita lezárásához, mint ahhoz, hogy hatályon kívül helyezték a felülvizsgálni kért határozatot.

Az ítéletet és az eljárást megszüntető végzést írásba kell foglalni, amelyet a választottbíróósági tanács tagjai aláírnak. Egy-egy aláírt példányt kézbesíteni kell a felek részére. Több választottbíró eljárása esetén a tagok többségének aláírása elegendő, feltéve, hogy feltüntetik az ítéletben az elmaradt aláírás hiányának okát. A döntés alapjául szolgáló indokokat az ítéletben rögzíteni kell, kivétel ez alól, ha a felek a jogvitában egyezségeket kötnek, mert akkor az ítélet az egyezség feltételeit is tartalmazza.

A választottbíróóság többségi szavazással hozza meg döntését. Az eljárás irataihoz kell csatolni lezárt borítékban a kisebbségi véleményt fenntartó választottbíró írásos különvéleményét. Az eljáró felek a különvéleményről nem tájékoztathatók, az kizárólag a választottbíróóság elnökének engedélyével ismerhető csak meg. Amennyiben az ítéletben a teljesítési határidő nem kerül feltüntetésre, azt haladéktalanul teljesíteni kell.

Az ítéletet a tárgyalás berekesztése után szóban hirdeti a választottbíróóság – a rendelkező résszel és annak rövid indokolásával, majd pedig írásba foglalja 15 napon belül és postai úton közli a felekkel.

Az ítélet kiegészítésére, kijavítására vonatkozó kérelem benyújtására a választottbíróósági keresetre vonatkozó szabályok az irányadóak, ezen kérelemre pedig 8 napon belül tehet észrevételt az ellenérdekű fél. E tárgyban akkor kell tárgyalást tartani, amennyiben az szükséges az ügy megítéléséhez, vagy a felek méltányolható érdekeinek érvényesülése azt indokolja. Végzéssel javíthatók ki az ügy lényegét nem érintő azon nyilvánvaló hibák, amelyek a választottbíróósági ítélet szövegében előfordulnak, erre pedig a fél kérelmére, vagy hivatalból kerülhet sor. E tárgyban történő eljárásban nem terheli költség a feleket.

Amennyiben nem kerül sor ítélethozatalra az ügyben, az eljárás végzéssel zárul.

Az eljárás megszüntetéséről végzés meghozatalára kerül sor amennyiben: a felperes keresetét visszavonta (kivéve, ha ez ellen az alperes kifogással él, és az ügy érdemi eldöntéséhez az alperesnek jogos érdeke fűződik); a felek egyezségét az eljáró tanács ítélet hozatala nélkül hagyja jóvá; a felek megállapodnak az eljárás megszüntetésében; a választottbíróóság hatáskörének hiánya állapítható meg; a felek előzetes értesítését követően az ügy érdemi elbírásához szükséges feltételek hiányoznak és azok előreláthatólag rövid időn belül nem pótolhatóak; a felperes az eljárás folytatását az eljárás felfüggesztésnek vagy szünetelése határidejének lejártá utáni 15 napon belül nem igényli; illetve amennyiben megállapítást nyer, hogy az eljáró tanács nem alakult meg (ezt választottbíróóság elnöke állapítja meg).

Amennyiben a felek ezt kezdeményezik, egyezségüket a megállapodásban rögzített feltételekkel, a választottbíróóság ítéletbe foglalja (természetese csak akkor, ha az egyezség megfelel a jogszabályi feltételeknek). Az ítéletbe foglalt egyezség hatálya és a választottbíróóság által hozott ítélet hatálya azonos.

11. A választottbíróósági díj, perköltség (Új ESZ 41–46. §)

Az eljárás megindítása előtt a felperes részéről az alábbi díjakat kell megfizetni a választottbíróóság részére: a választottbírói honoráriumot és annak közterheit; valamint a választottbíróósági eljárásnak az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 55. §-a szerinti illetéket (az eljárás tárgyértékének 1%-a az illeték).

A sportválasztottbíróóság eljárási szabályzata szerint perköltségnek a választottbíróósági díj és választottbíróósági eljárás során a felek által megelőlegezett költségek minősülnek. A pernyertesség és pervesztesség arányában a pervesztes fél köteles viselni a perköltséget, azt a részt is megtérítve, amelyet a pernyertes fél előlegezett meg. A pernyertesség és pervesztesség arányától eltérően is megállapítható a perköltségek viselése, amennyiben azt az eset összes körülményeinek vizsgálata indokolja. A választottbíróóság úgy is dönthet, hogy a felmerült költségeket a felek saját maguk viseljék. A megítélt perköltséget 15 napon belül köteles az azt viselő fél a másik fél által megadott számlára utalni.

Amennyiben a felperes az alperes érdemi ellenkérelme előtt visszavonja keresetét, teljes összegben vissza kell neki fizetni az általa befizetett választottbíróósági díjat. A választottbíróósági díj visszatérítésére vonatkozó határozatot a választottbíróóság elnöke hozza meg. Amennyiben a felperes az első tárgyaláson legkésőbb a keresetét visszavonja, vagy az első tárgyaláson a per megszüntetésre kerül, csupán 50%-át kell megfizetni.

12. Elektronikus ügyintézés (Új ESZ 47. §)

A választottbíróóság a tárgyalást, az ügyintézését elektronikus úton folytatja le a jogvitában érdekelt felek igazolt kérésére, amennyiben a felek egyaránt rendelkeznek az elektronikus eljárás feltételeivel és ezt a kérelmet az adott ügy első tárgyalásának befejezéséig elő is terjesztik.

Elektronikus ügyintézés során nyilatkozataikat a felek elektronikus úton nyújtják be, és a választottbíróóság a kézbesítést is a felek elektronikus levelezési címét használva végzi. Amennyiben nem kérvényezték a felek az elektronikus ügyintézés, de az elektronikus levelezési címre történő kézbesítéshez bármelyikük hozzájárult a keresetlevélben, illetve az alperesi válasziratban, úgy elektronikusan végzi a választottbíróóság a kézbesítést.

Amikor nem működik az elektronikus kapcsolat, vagy zavar mutatkozik, a felek vagy a választottbíróóság indítványozására át kell térni a papíralapú ügyintézésre az ügyben keletkezett iratok egyezőségének biztosítása mellett. A lefolytatott tárgyalás határozatát az elektronikus ügyintézés során minden esetben papír alapon kell elkészíteni (ítélet, végzés) és közölni a felekkel.

Összefoglalóan, a Sport Állandó Választottbíróóság új eljárási szabályzata alapján választottbíráskodásba a választottbíráskodás általános jellemzői, főleg a gyorsaság, a méltányos jogalkalmazás szervesen beépültek. Az új eljárási szabályzat remélhetően hozzájárul ahhoz, hogy a sportélet résztvevői gyakrabban vegyék igénybe a sportválasztottbíráskodást, mint ahogy ez eddig történt.